

ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Постановка проблеми. Актуальним завданням сучасних політологічних досліджень є аналіз поточного становища зовнішньої політики України та визначення її пріоритетів. У системі міжнародних відносин України продовжує залишатися стратегічно важливою державою в регіоні. Втім, як зазначав провідний український фахівець В. Горбулін, участь України у побудові нового світоустрою може бути активною і пасивною, а це, своєю чергою, може стати для неї або найважливішим критерієм розвитку державності, або, навпаки, її стагнації. У найближчій перспективі в нашій державі не залишається вибору, окрім як: або стати сильною державою, або зіштовхнутися з реальною небезпечною поглинанням. [1] Саме тому дослідження зовнішньої політики України на предмет відстоювання національних інтересів, передусім у галузі зовнішньої політики, є як ніколи важливим. Питання про те, якою має бути зовнішня політика України, щоб вона могла ефективно забезпечувати її національну безпеку, залишається відкритим практично протягом усього періоду існування незалежності держави. І, тому, беззаперечно, є актуальним і в наш час, що, власне, і потребує визначення пріоритетів розвитку зовнішньої політики України.

Мета. Проаналізувати та обґрунтувати пріоритети зовнішньої політики України на сучасному етапі з урахуванням впливу різних зовнішніх та внутрішніх факторів.

Для досягнення цієї мети були поставлені такі **завдання**:

- розкрити та охарактеризувати поняття зовнішньої політики України;
- визначити основні тенденції та вектори розвитку зовнішньополітичної діяльності України.

Виклад матеріалу. Україна займає вигідне геополітичне становище між Заходом і Сходом, однак, це ще не означає автоматичної вигоди для розвитку самої країни. Це повинна робити зовнішня політика країни, базовою вимогою якої – є спрямованість на утвердження й розвиток країни як незалежної демократичної держави, на збереження її територіальної цілісності та недоторканності кордонів, на включення національного господарства у світову економічну систему, а також на поширення в світі образу України як надійного і передбачуваного партнера.

Все частіше висувається гіпотеза, що Україна ризикує перетворитись із суб'єкта на об'єкт міжнародних відносин, втратити вплив на регіональні та глобальні процеси. При цьому наводяться такі аргументи: По-перше, неспроможність протягом 8-ми років відновити територіальну цілісність та недоторканність міжнародно визнаних кордонів. У 2013 р. Україна посідала 117 місце у рейтингу слабких держав, а сьогодні є 87-ю [3, с. 8]. По-друге, частка ВВП України у загальносвітовому вимірі станом на 2019 р. становила 0,18 % [3, с. 9]. Країна із таким економічним потенціалом в сучасному світі не може претендувати на посилення регіонального статусу. По-третє, Україна дедалі частіше стає заручником процесів та тенденцій, що генеруються іншими країнами. Тому, в цій ситуації важливо доцільно та максимально об'єктивно визначити пріоритетні напрямки спрямування зовнішньополітичної діяльності країни для усунення вагомих недоліків.

На даний момент, реальною загрозою для Української держави є анексія Криму та розгортання Російською Федерацією військової агресії проти нашої держави, що призвело до фактичної окупації окремих районів Донецької та Луганської областей. І все це внесло суттєві корективи в процес формування української державної політики у сфері національної безпеки та оборони. Тому, найбільший та першочерговий зовнішньополітичний пріоритет, завдання номер один - це відновлення миру на сході та деокупація й повернення Криму [5], тобто усунення загрози розгортання повномасштабних бойових дій проти нашої держави з боку Росії. Адже, взаємозв'язок і взаємозалежність зовнішньої політики і безпеки був і залишається важливим.

Виклики російської агресії на даному етапі змусили Українську державу переглянути підхід до балансування між проросійським та західним векторами зовнішньої політики і чітко визначити пріоритетність євроатлантичного вектора у формування безпеки України. Не залишається жодних сумнівів, що у процесі розвитку та будівництва європейської політики безпеки державні інтереси та цілі України є дотичними до інтересів та цілей країн ЄС. [6]

Також слід зазначити й інші не менш важливі пріоритетні функції зовнішньої політики України. По-перше, це створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки. А саме: активне співробітництво з міжнародними організаціями, врегулювання та вдосконалення повномасштабних торговельних, виробничих та фінансових відносин з іншими державами, інтегрування національної економіки України у світову. Адже, це дасть змогу прискорити проведення реформ в Україні, здійснити структурну перебудову її національної економіки, підвищити продуктивність праці, модернізувати окремі галузі виробництва та впровадити нові технології. [4] У цьому контексті особливе значення для України мають відносини із США як країною, політика якої істотно впливає на розвиток міжнародних подій. [2]

По-друге, центральним напрямком зовнішньополітичної діяльності України є ефективна робота в ООН та в міжнародних організаціях. [2] Адже, зовнішньополітичні зусилля України повинні продовжувати зосереджуватись на розвитку європейського регіонального співробітництва у всіх сферах з метою зміцнення своєї державної незалежності та належного забезпечення національних інтересів.

Висновки. Україна повинна здійснювати свою зовнішню політику якнайповніше і якнайефективніше задля забезпечення національних інтересів країни, а також для усунення різних негативних чинників, які шкодять авторитету держави та її цілісності. Основними пріоритетами України є відновлення миру на території нашої держави та досягнення відчутного прогресу у європейській та євроатлантичній інтеграції нашої держави, яка має проходити виключно шляхом рівноправного партнерства. При цьому країни-учасниці ЄС та НАТО мають не лише бути стратегічними партнерами, але й гарантами безпеки.

Список використаних джерел

1. Горбулін В. П., Власюк О. С., Лібанова Е. М., *Донбас і Крим: ціна повернення*. Київ: НІСД, 2015. С. 474.
2. Горбач М. І., Кремень В. Г. *Політологія: наука про політику: підручник* Київ : Центр учбової літератури, 2009. 840 с.
3. Оцінка безпекових викликів та їх наслідків для зовнішньої політики України після виборів. Київ: МЦПД, 2019. 20 с.
4. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), № 40, 2010, С. 527.
5. Про національну безпеку України : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), № 31, 2018, С. 241.
6. Сіцинський Н. А. Концептуальні принципи зовнішньополітичної діяльності України та її нормативно-правове наповнення. *Інвестиції: практика та досвід*. №5, 2017. С. 97-104.
7. Тодоров І. Я. НАТО і війна на сході України (2014-2017 рр.) *Збірник наукових праць Стратегії зовнішньої та безпекової політики провідних міжнародних акторів*. Київ: Державна установа «Інститут всевітньої історії НАН України», 2017. С. 102-109.